

Esė „Valdymo samprata“

Platono „Valstybėje“ taip pat gana nuosekliai aptariamos valdymo formos. Matyti, kad kaip pačią teisingiausią, filosofas laiko aristokratiją. Gyvendamas bei vadovaudamasis tokiu požiūriu jis tarsi įvardija, kad kitos valdymo formos yra ydingos ir neteisingos. Jis teigia, kad „[...]Demokratija, mano nuomone įsigali tada, kai vargšai, nugalėję savo priešus, vienus iš jų išžudo, kitus išstremia, o visus kitus sulygina pilietinių teisių ir valstybės valdymo atžvilgiu – valstybės pareigos demokratijoje dažniausiai skirstomos burtų keliu“ (Platonas, 2014, 328 – 334 p.). Be to, toliau nagrinėjant „Valstybę“ matyti, kad jo manymu demokratija išsigimta, kadangi suteikta laisvė daryti ką ir kada nori, žmonės atveda į blogiausią valstybės valdymą – tironiją: „[...]Turėdamas savo žinioje paklusnią minią, jis neįstengia susilaikyti nuo savo gentainių kraujo“ (Platonas, 2014, 334 p.).

Šiam argumentui, manau, drįsčiau pritarti, kadangi šiuolaikinė visuomenė pamažu išsigimsta ir „atsitraukia“ nuo pamatinių moralinių bei vertybinių nuostatų. Demokratinė valstybinė „privalumas“ demonstruoja ir savitai atspindi jų idėjas bei galimybę daryti ką nori ne vien tik padidėjęs žmogžudysčių, vagysčių ar kitų nusikaltimų skaičius, tačiau taip pat ir noras tapti vyru ar moterimi, nors buvo gimstama priešingos lyties atstovu/atstove – nesmerkiu žmonių pasirinkimo ir noro būti kitokiu ar išskirtiniu, tačiau manau verta iškelti klausimą: kodėl asmenys, kurie teigia, jog jie yra Hitleris ar Stalinas, guldomi į psichiatrines ligonines, o vyrai, teigiantys, jog yra moterys (ar atvirkščiai), tampa gerbiami ir pripažinti visuomenės nariai? Manau šis paprastas pavyzdys puikiai iliustruoja bei atspindi demokratinės visuomenės galimybę būti laisvu bei išreikšti savo idėjas. Suvokiu ir tai, jog žmonės turi reikšti savo valią bei išreikšti save taip, kaip nori, tačiau viskam turi būti ribos – „laužyti“ ribas ir nepaklusti nusistovėjusiems standartams galima ir kitokiais, priimtinesniais, būdais. Toks elgesys, manau, yra amoralus ir skatinantis jaunąją kartą lygiuoti būtent į tokius asmenis, nes jie tapę kitokiais ne tik išgarsėjo ar susilaukė visuomenės dėmesio, tačiau materialiai tapo turtingesni (žinia, jog jaunajai kartai artimos materialistinės idėjos bei jų iškėlimas aukščiau pamatinių vertybių, verčia dar labiau sunerinti ir į šią problemą pažvelgti atidžiau).

Grįžtant prie Platono valdymo sampratos, manau labai svarbu paminėti ir jo požiūrį į moterį – filosofas bandė pagrįsti moters vietą visuomenėje. Jis pripažino lygias vyrų ir moterų teises. Tačiau jo teigimu tiek moterys, tiek ir vyrai turi turėti tam tikrą darbų pasiskirstymą bei pasidalijimą: „[...]kad kiekviena lytis dirbtų skirtingą darbą, atitinkantį jos prigimtį“ (Platonas, 2000, 180 p.)